

Barraca 6 de la Soleia de la Ferreria

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Solella de la Ferreria
Alçada: 485

Coordenades:

Latitud: 41.62749
Longitud: 1.93109
UTM Est (X): 410960
UTM Nord (Y): 4608970

Classificació

Número de fitxa 08179 - 146
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A007000040000OE
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 09/02/2019 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada dins el bosc, sense corriol d'accés, al capdamunt del vessant de Soleia de la Ferreria. L'accés més fàcil es fa a partir de la carretera B-122 que va de Terrassa a Rellinars, per sota del marge esquerra, en el PK. 12.800. Des d'aquest indret, només cal baixar pel dret, una dotzena de metres. Es tracta d'una construcció aèria de planta circular (1,90 m de diàmetre), que aprofita el pendent rocós del marge. Està feta de pedra irregular sense desbastar, falcada de pedruscall. Té una llinda, plana ben treballada. La porta d'accés està orientada a l'oest (1,30 metres d'alçada per 0,60 d'amplada màxima i 0,50 de mínima interior). Els murs tenen un gruix de 0,60 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades o falsa cúpula, amb la particularitat que té una forma lleugerament troncocònica. Per tal de poder suportar el pes, a la part superior s'hi ha col·locat una falca travessada a mena de biga, que sobresurt cap a l'interior. La llosa de tancament està lleugerament desplaçada, però per ara no s'observen filtracions importants d'aigua. L'alçada des del terra al centre de la volta és d' 2,38 metres. Conserva gairebé tot voladís (que mesura des del terra 1,85 metres) característic que impedeix les filtracions d'aigua en cas de pluja. La vegetació herbàcia i els sèdums, retenen la poca terra que queda en superfície. Hi ha una espitllera, orientada al nord-est.

Pel seu fàcil accés caldria fer-hi una intervenció d'urgència recobrint la coberta de terra amb el pedruscall característic i re col·locar les tres o quatre lloses del voladís que han caigut. Una podada a la vegetació circumdant, bàsicament de *Pistacia lentiscus* evitaria que pressioni l'estructura amb les seves potents branques.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 11808.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de

la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

